

EEN STADS-, BUURT- OF VOLKSTUIN OPRICHTEN EN ONDERHOUDEN

Uitdaging

In veel Europese steden worden vrije stukken grond al gebruikt om gezamenlijk in te tuinieren. Als je ook een tuin wilt starten dan heb je mogelijk enige horden te nemen of vragen te beantwoorden:

Uitdaging 1: Je hebt al een geschikt stuk grond gevonden maar hebt wellicht het volgende nodig:

- Toestemming van de gemeente of van de eigenaar;
- Toestemming van de buren; en
- Financieringsmogelijkheden.

Uitdaging 2: Het kan veelal een moeilijke en tijdrovende aangelegenheid zijn om een gemeenschappelijke tuin (ook) op de lange termijn succesvol te laten zijn. Misschien heb je nodig:

- Ondersteuning van mensen met kennis die jij niet hebt;
- Een team om verantwoordelijkheden mee te delen; en
- Vrijwilligers uit de buurt die het werk in de tuin daadkrachtig ondersteunen.

Deze factsheet is bedoeld voor mensen die geïnteresseerd zijn in het opzetten en succesvol onderhouden van een collectieve stads- of volkstuin. Ze is ook bedoeld voor beleidsmakers en geeft hen heldere argumenten voor het ondersteunen en adviseren van dergelijke projecten.

Foto 2 - Kipos3 buurttuin, Thessaloniki, Griekenland. Foto: Runrid Fox-Kämper

Foto 3 – Gemeenschappelijke tuin Allmende-Kontor¹, Berlin, Duitsland. Foto: Silvio Caputo

Advies voor tuinders

Een stuk grond vinden: Vraag bij gemeentebestuur, tuinverenigingen, scholen en dergelijke organisaties; misschien hebben zij ongebruikte grond. Je kunt ook rondkijken en rondvragen. Heb je een stuk grond gevonden, zoek dan de eigenaar met behulp van het kadaster.

Toestemming: Ben je ervan bewust dat grond altijd van iemand is die je om toestemming moet vragen. Een goede relatie met de eigenaar maakt alles eenvoudiger en betaalt zich uit.

Ook de omgeving moet je tuin accepteren. Bouw contacten op en zorg voor goede relaties met buurtorganisaties door hen ervan te overtuigen dat de tuin een verrijking zal zijn voor de wijk.

Financiering: Je hebt waarschijnlijk geld nodig voor basale uitgaven. Er zijn stichtingen en fondsen met focus op sociale ontwikkeling of onderzoek, of voor startende ondernemingen. Voor tuinen zijn ze heel geschikt. Een andere mogelijkheid is sponsoring door plaatselijke ondernemers in ruil voor publiciteit.

De groep: Vind gelijkgezinden die willen tuinieren met een groep. Gebruik o.a. sociale media om onderling te communiceren.

Managen van een tuin: Verbeter je managementkwaliteiten. Word het in de groep eens over regels en procedures. Overweeg

institutionalisering van het project in een vereniging of stichting: het maakt je sterker in onderhandeling met overheden en grondeigenaren.

Vaardigheden: Je hebt vaardigheden nodig om met een groep te werken en fondsen aan te schrijven. Waarschijnlijk heeft de groep alle noodzakelijke vaardigheden en kun je het werk verdelen. Het is ook van belang dat het project door kan gaan als iemand het team verlaat.

Vrijwilligers: Voor de verschillende taken en activiteiten heb je waarschijnlijk een aantal vrijwilligers nodig. Bedenk dat in de buurt waarschijnlijk veel vrijwilligers wonen. Als er conflicten ontstaan in de groep kan een bemiddelaar soms hulp bieden.

Communicatie: Vrijwilligers komen en gaan. Houd contact met plaatselijke clubs en zet sociale media in voor werving van vrijwilligers. Bovendien helpen deze media-contacten om de doelen van de tuin breed te verspreiden en het project levend te houden. Organiseer activiteiten voor het publiek om de tuin en de opbrengsten te vieren en te presenteren (oogstfeest bijv.), ook om media aan te trekken voor publiciteit.

Stel heldere doelen: Discussieer in je groep over de doelen en leg de structuur van het project vast.

Meer lezen

Voorbeeld

NeuLand gemeenschapstuin (onder foto van Valerie Viehoff) in Keulen, Duitsland, bevindt zich op een bouwlocatie waar tientallen jaren geleden zou zijn begonnen met huizenbouw. Het was een verrassing dat de grondeigenaar toestemming gaf aan een groep individuen om het land te huren voor het starten van gemeenschapstuin NeuLand. Voorwaarden van de eigenaar: geen extra investeringen, tijdelijk gebruik, als de grond nodig was moeten de tuinders vertrekken en het storten van een borg als garantie. Nu is NeuLand een sociale vereniging met een bestuur en leden.

Voor meer informatie bezoek:
<http://www.neuland-koeln.de/>

Literatuur:

Pudup, M. B. (2008). It takes a garden: Cultivating citizen subjects in organized garden projects. *Geoforum* 39(3), pp. 1228-1240.

Reynolds, R. (2008). *On Guerilla Gardening: a handbook for gardening without boundaries*, Bloomsbury, London.

¹op voormalig vliegveld Tempelhof

Foto 4 - Prinzessinnen buurtmoestuin, Berlijn, Duitsland. Foto: Silvio Caputo

Foto 5 - Huttenplatz stadstuin, Kassel, Duitsland. Foto: Runrid Fox-Kämper

Advies voor tuinders

Het lange-termijn succes van het project kan ook samenhangen met de helderheid van je projectdoelen en hoe je die communiceert met de omgeving - en zo nodig met een breder publiek.

- Zijn de activiteiten van de tuin mede gericht op kansarme groepen?
- Worden ouderen aangetrokken om mee te doen en om de handen uit de mouwen te steken?
- Wil je gezamenlijk de tuin bewerken en de oogst delen, of geef je de voorkeur aan individuele percelen?
- Gaat het om bewustwording of over gezond eten?

Elk van deze doelen vereist een verschillende aanpak. Maar wat nog belangrijker is: door deze helder te communiceren zul je meer instemming krijgen van de buurt dan een tuinproject zonder specifieke doelen.

Voor beleidsmakers

Besef welke betekenis stads-, buurt- en volkstuinprojecten kunnen hebben voor buurten en wijken. Ze kunnen veel voordelen opleveren:

- Stedelijke collectieve tuinen bieden toegang tot lokaal geproduceerd gezond voedsel.
- Ze promoten een gezonde leefstijl en bieden ruimte om te leren voor jonge mensen.
- Ze ondersteunen sociale activiteiten en gemeenschapsopbouw.
- Ze veranderen verwaarloosde terreinen in de stad in goed onderhouden, veiliger gebieden.
- Ze maken de stad groener.

Als vertegenwoordiger van bijv. de gemeente is het mogelijk dergelijke projecten als volgt te ondersteunen:

- Zet een helpdesk op waar groepen die geïnteresseerd zijn in het oprichten van een tuin, advies en ondersteuning krijgen.
- Geef informatie over fondsen en subsidies.
- Bied organisatie- en managementcursussen aan.
- Maak netwerken van beleidsmakers en tuingroepen voor contact en uitwisseling, en stel lijsten met contactpersonen beschikbaar.

Meer lezen

Voorbeeld

Skip Garden, Londen (onder, foto van Silvio Caputo), is ontstaan op een plek in een enorm saneringsproject op Kings Cross in Londen. Global Generation is een organisatie die grond en groepen bij elkaar brengt. Het lukte hen om tijdelijk gebruik van een plek en herinrichting voor elkaar te krijgen. Skips (bootjes) werden gebruikt als plantenbakken, een manier om tijdelijkheid te garanderen. Tegenwoordig is Skip Garden wijd en zijd bekend, met keuken en restaurant, met een rijk programma aan activiteiten, met veel vrijwilligers en activiteiten voor en door de buurt.

Voor meer informatie bezoek: <http://www.globalgeneration.org.uk/skip-garden-and-kitchen-1/>

Handige links

<http://www.urbanallotments.eu/>

<http://www.capitalgrowth.org/>

The Dublin City Guide to Community Gardening: <http://dublincommunitygrowers.ie/wp-content/uploads/2011/03/FINAL-City-Guide-to-Community-Gardening.pdf>

GrowTo. An urban agriculture Action Plan for Toronto: <http://www.toronto.ca/legdocs/mmis/2012/pe/bgrd/>

AUTEURS

Runrid Fox-Kaemper¹, ILS - Research Institute for Regional and Urban Development

Silvio Caputo, University of Portsmouth

¹auteur voor correspondentie: runrid.fox-kaemper@ils-forschung.de

Vertaling: Esther Veen Wageningen University and Research, Ans Hobbelen AVVN, ahobbelen@yahoo.co.uk

INFO REEKS | UITGAVE 1 V. NEDERLANDS | DATUM VAN ONLINE PUBLICATIE: 1 DECEMBER 2016

COST (European Cooperation in Science and Technology) is een Europees intergouvernementeel kader. Haar missie is om baanbrekende wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen te stimuleren, die tot nieuwe concepten en producten leiden en daarmee bijdragen aan het versterken van Europa's onderzoeks- en innovatiecapaciteiten.

www.cost.eu

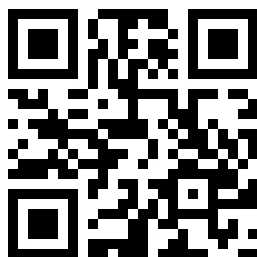
Het Europese Kaderprogramma Horizon 2020 ondersteunt COST

Verantwoording

Deze factsheet is gebaseerd op werk van COST Action TU1201 Urban Allotment Gardens in European Cities, ondersteund door COST (European Cooperation in Science and Technology)

www.urbanallotments.eu

Word lid van urban gardens in Europe

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>